

Asia: VN/13605/2023 ja VN/13604/2023

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja hyvinvointialueiden rahoituksesta annettujen asetusten muuttaminen (siirtolaskelmien tarkistaminen)

Kysymykset

1. Yleistä ehdotuksesta ja sen tavoitteista.

Lähtökohta on hyvä, että oikaistaan ne tiedot, jotka vääristävät todellista tilannetta ja vaikuttavat jonkun kunnan tai koko kuntakentän laskelmiin. Tarkoituksin on hyvä, että kuntia kohdellaan tasapuolisesti. Tämä kaikki lisää oikeudenmukaisuutta. Kyseessä on kuitenkin hyvin merkittävästä asiasta ennen kaikkea sen takia että sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmat ratkaisevat rahoituksen siirron pysyvästi. Pienikin vääristymä kumuloituu vuosien aikana ja siitä voi tulla iso vääristymä.

Tämän takia merkittävä vääristävä vaikutus on oltava paljon pienempi, kuin esitetty 30 euroa/asukas. Mahdollisimman lähelle nollaa tulisi pyrkiä. Pitää myös huomioida kaikki laskelmia vääristävät euromääräiset vaikutukset eikä vain osaa niistä. Pitää myös huomioida siirtolaskelmien molempien vuosien, eli vuosien 2021 ja 2022, vääristävät erät. Näin taataan, että tasapuolisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus täyttyy.

2. Huomioon otettavat erät.

Ovatko kunnan peruspalvelujen valtionosuusasetuksen luonnoksessa mainitut oikaistavat erät (2 momentin kohdat 1-6) perusteltuja ja niiden huomioon ottamisen tapa mielestänne tasapuolinen kuntien välillä?

- 1. takautuvat pelastustoimen varallaolokorvaukset**
- 2. sote- ja pela- kuntayhtymien takautuvat alijäämät ja ylijäämät**
- 3. kunnan kirjaamatta jättämä osuus sote-kuntayhtymän alijäämästä**
- 4. sote- ja pela-kuntayhtymien ylijäämän palautus ja alijäämän kattaminen**
- 5. muiden sote-yhteistoimintaorganisaatioiden ja pelastuslaitosten 2-4 kohdissa tarkoitettu ylijäämän palautus tai alijäämän kattaminen**

6. palveluluokille kirjatut sote- ja pela -toimitilojen ja kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot ja -tappiot

Kaikki mainitut erät pitää huomioida. Kaikki laskelmia vääristävät euromääräiset vaikutukset pitää huomioida eikä vain osaa niistä. Pitää myös huomioida siirtolaskelmien molempien vuosien, eli vuosien 2021 ja 2022, vääristävät erät.

3. Onko mahdollisesti jokin muu merkittävästi laskelmia vääristävä erä?

Mikäli palkkaharmonisointi otetaan laajemmin huomioon kuin miten se on nyt laskelmissa huomioitu, on myös huomioitava tarkasti kunkin kunnan lähtötaso. Eli, palkkaharmonisoinnista johtuva muutos tulee kohdistua tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti riippuen siitä mikä oli kunnan lähtötaso. Eli, kuntien väliset erot pitää huomioida.

4. Vaikutuksen merkittävyyden arviointi.

Kuntakohtainen tieto oikaistaisiin ainoastaan silloin, jos kyseinen tieto vääristää merkittävästi yksittäisen kunnan tai hyvinvointialueen rahoitusta. Merkittävänä pidettäisiin vaikutusta, joka olisi vähintään noin 30 euroa asukasta kohden laskettuna. Onko oikaisun kynnys mielestänne oikea?

Merkittävä vääristävä vaikutus on oltava paljon pienempi, kuin esitetty 30 euroa/asukas. Laskelmat pitää ensisijaisesti oikaista täysimääräisenä. Mahdollisimman lähelle 0 euroa/asukas tulisi pyrkiä. Pienikin vääristymä kumuloituu vuosien aikana ja siitä voi tulla iso vääristymä.

Vaikutukset yksittäisessä kunnassa pitää tarkastella esitettyjen erien yhteisvaikutuksena, ei eräkohtaisesti, kuten VM esittää. Lisäksi pitää myös huomioida kaikki laskelmia vääristävät euromääräiset vaikutukset eikä vain osaa niistä. Pitää myös huomioida siirtolaskelmien molempien vuosien, eli vuosien 2021 ja 2022, vääristävät erät. Näin taataan, että tasapuolisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus täyttyy.

Kyseessä on kuitenkin hyvin merkittävästä asiasta ennen kaikkea sen takia että sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmat ratkaisevat rahoituksen siirron pysyvästi.

5. Menettely. Näkemyksenne ehdotetun oikaisumenettelyn toimivuudesta (kysely kunnille ja kuntayhtymille=hyvinvointialueille, muut saatavissa olevat selvitykset ja tiedot, siirtolaskelmaluonnos ja sen kommentointimahdollisuus)?

On äärimmäisen tärkeä, että oikaistaan ne tiedot, jotka vääristävät todellista tilannetta ja vaikuttavat jonkun kunnan tai koko kuntakentän laskelmiin. Kyseessä on hyvin merkittävästä asiasta ennen kaikkea sen takia että sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmat ratkaisevat rahoituksen siirron pysyvästi.

Esitetty tapa tehdä oikaisumenettely ei kuitenkaan ole tarpeeksi hyvä. Kun tarkoitus on, että kuntia kohdellaan tasapuolisesti, pitää merkittävä vääristävä vaikutus olla paljon pienempi, kuin esitetty 30 euroa/asukas. Laskelmat pitää ensisijaisesti oikaista täysimääräisenä. Pienikin vääristymä kumuloituu vuosien aikana ja siitä voi tulla iso vääristymä.

Lisäksi pitää myös huomioida kaikki laskelmia vääristävät euromääräiset vaikutukset eikä vain osaa niistä. Pitää myös huomioida siirtolaskelmien molempien vuosien, eli vuosien 2021 ja 2022, vääristävät erät. Näin taataan, että tasapuolisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus täyttyy.

6. Muita huomioita.

On hyvä huomioida, vaikkakin se on ollut selvä, että sote-uudistuksen rahoituksen siirtolaskelmat ratkaisevat rahoituksen siirron pysyvästi. Toinen merkittävä huomio on, että pienikin vääristymä kumuloituu vuosien aikana ja siitä voi tulla iso vääristymä.

Suunniteltuun oikaisumenettelyyn ei saa vaikuttaa hyvinvointialueiden tulevat taloushaasteet vaan vääristävät vaikutukset pitää huomioida täysimääräisenä ilman ulkopuolisia vaikutuksia.

Boström Mikael
Kauniaisten kaupunki